

MITTAUSTAPOJA JA JAKOJA

SYKSYLLÄ 1893 jatketaan Suomen Maanmittari-Yhdistyksen asioiden esittelyä aikauskirjassa käsittelemällä teräsnauhalla ja ketjulla mittaamista mm. seuraavasti:

Herra Gull: Teräsnauha ei pitkiin aikoihin vielä tule meillä kysymykseen. Saksassa käytetään mittakaavoina 1/500 ja 1/1000 todellista pituutta. On suuri ero näitten ja meillä käytettävien mittakaavain välillä. Puhuja piti omituisena vaatimuksena, että mittaus olisi teräsnauhalla tehtävä, kun kulmat sai diopterilla ottaa. Jos kerran erityistä tarkkuutta ruvetaan pituusmitoissa vaatimaan, vaadittakoon sitä myöskin kulmien teoissa.

Maanmittari-Yhdistyksen vuosikertomuksesta osa:

Maamittari-yhdistys ei siis saata katsahtaa takaisin pitkään suoritettuun työhön, mutta rohkenee kuitenkin hyvillä toivein käydä tulevaisuutta kohden. Se minkä yhdistys ensi edistysasteessaan on kehittänyt on ollut, kuten alussa ainakin, maanlaadun valmistamista niille aatteille, joitten edistäminen kuuluu yhdistyksen toiminta-alaan. Alkanut ajanjakso on kuitenkin ollut omiansa ylläpitämään luotamusta yhdistyksen vastaiseen vaikutukseen, kun yhdistyksellä on ollut tällä ajalla ilo lukea jäsenikseen kokonaista 178 henkilöä eri yhteiskuntaluokista, joista 3 ovat vakinaisia jäseniä ja 175 vuosimaksuja suorittavia; kuitenkin on viimeksi mainituista 7 poistettu jäsenmaksujen suorittamisen laiminlyönnin tähden, ja kuoleman kautta on yhdistys menettänyt 1 jäsenen.

Yhdistyksen kokouksen yhteydessä käydään kojenäyttelyssä:

Keskustelujen väliajoilla käytiin katselemassa ohjelmassa mainittua näyttelyä maamittauksessa käytetyistä konekaluista ja aseista sekä maanmittauskartoista, joka näyttely oli järjestetty kokouspaikan, Kaisaniemen ravintolan merenpuolisessa huvimajassa. Näyttelyyn oli tuotu hienompia mittauskoneita Maanmittaus-Ylihallituksesta, jonka ohella kotimaiset konekalujen valmistajat olivat erilaisia työaseita näytteille panneet. Karttapiirroksista näkyivät Maanmittaus-Ylihallituksen karttapiirtäjän, neiti J. W. Lindforsin valmistamat kartat heittäväen enintä huomiota.

E.J.G. esittää hajanaisina mietteinä mm. seuraavaa:

Mutta vaikka tiedämmekin että Eevan uteliaisuudesta seurasi paljon pahuutta, käykäämme sentään kulissien — noiden juriidillisten ja filosofillisten verhojen takana, kurkistamassa mitenkä itse pääasian järjestämisen kanssa

VUONNA 1893

- **Helsingfors Segelsällskap (HSS) perustettiin**
- **Suomen Eläinlääkärilehti ilmestyi ensimmäisen kerran**
- **Renqvist ja Branders perustivat Helsingissä Akateemisen Kirjakaupan**

käy käytännössä. Tietysti tulee maamittari, toi useinkin yhtä paljon toivottu kuin pelätty henkilö – toimituspaikalle, varustettuna kaikilla lohkopiiiriin kuuluvilla maanmittauskonttorista lainatuilla tiluskartoilla ja asiakirjoilla. Toimitusmaamittaria odottaessa ovat ukkoset – järjestelyn pyytäjät ja vastustajat – vilkkaasti keskustelleet ja jonkun verran väitelleetkin minkä tilustilkan kukin vaihettaisi pois ja minkä hän tahtoi sijaan, ja jossa parhaiksi sen verran on päästy selville, että sen kun Matti jättäisi ei kelpaa mihinkään, vaan se jonka hän tahtoi sijaan on Mikon paras pelto, jonka hän viimeiseksi kaikista pelloistansa on sekä ojitannut että lannoittanut. Veri on siis jo kuohumaisillaan. Mutta kun maamittarin tuomat satavuotiset, rikkinäiset ja monella tavalla puutteelliset kartat levitetään kokouspöydälle, tyyntyy ukkosten mieliala hetkiseksi karttoja tutkiessa, joista useinkaan ei täsmälleen muuta selvyyttä saa, kun että tilukset ovat mitatut vuonna 1780 tahi aikaisemmin ja että jako on vahvistettu tahi Maanjako-oikeuden hyväksymä. Kun sitten ruvetaan keskustelemaan tilusten uudestaan mittaamisesta, kieltävät tietysti järjestelyn vastustajat tilusten mittauksen ainakin muissa kohdissa paitsi ne tilkut joista he tahtoivat luopua palkkiota vastaan siinä, jossa järjestelyn hakiat eivät mitenkään palkkiota myönnä. Tätä väittelyä jatkaessa ei maamittari voi seurata asiallisten keskustelua tilusten mukaisen kartan puutteessa. Mitä hän muuten koittaa asiallisille selvittää asetusten ja kokemusensa johdolla, siitä ei asialliset suurtakaan ota korviinsa, erittäinkin järjestelyn vastustajat, jotka pitävät maamittarin ylimalkaiset ehdotukset ja selvitykset vaan jonkunmoisina viekoittelemisina. Tällä tavoin kuluu päivä ja kaksikin mitään päätöstä kuntoon tulematta, jonka jälkeen niinhyvin maamittari kuin järjestelyn hakijatkin huomaavat, ettei asiasta tällä tavoin tule ikään mitään. Päästäksensä vuorostansa toimituksesta jollakin tavalla joskus eroon

*alkaa hän linjoittamaan rajoja, entisten lohkopiiirin ympärysrajat, sitten jakorajoja ja määrää sen ohessa jonkun vissin ajan, jonka kuluessa asiallisten tulee lähemmin päättää ja määrätä mitkä tilukset tulevat vaihettaviksi, jotta ne voitaisiin sitä varten mitata ja jyvittää. Nyt alkaa sovinnon hierominen. Matti on Jaakolle velassa 500 markkaa, siitä syystä ei Matti tohdi vastustaa Jaakon vaatimuksia. Mutta Matin ja Jaakon tilukset eivät ole missään rajakkain, jonka tähden näiden välillä suoranaista vaihtoa ei voi tulla kysymykseen, siinä tarvittaisiin Mikon ja Pentin välitys, vaan kun eivät nämä suostu millinkään muutokseen, niin pelastaa Matti nahkansa ja on varsin tyytyväinen päästynsä näin vähällä. Mikko ja Pentti, jotka eivät ole kellekkään velassa, toimittelevat vaihetuksi. Kauppamiehen täytyy kuiskaamalla luvata naula tupakkia, turkin kaulus ja rukkaset „paritsaksi”, saadaksensa naapuriukot myöntymään hänen ehdotuksiinsa ja toisilla naapureilla on muita välipuheita, mitä milläkin. Tällä tavoin on päästy niin pitkälle, että ruvetaan kysymyksen alaisia vaihetukseen meneviä tiluksia mittaamaan ja jyvittämään. Tämän tehtyä tekee maamittari vaihetusehdotuksen kartalla siihen suuntaan kuin jyvitys sen vetää ja olijaa, joka sitten näytetään asiallisille. Mutta hyvänen aika, ukkoset katsovat ehdotuksen mitättömäksi ja ihmettelevät minkä tähden „toisen maa menee toiselle ilmaiseksi”. Kun maamittari selvittää että jyvitys sen tekee, niin päättävät ukkoset joko määrätä rajat itse ja vaatia maamittarin muuttamaan jyvityksen „niin että passaa”, tahi jättää koko vaihetuksen tuumat siksensä, joten koko toimitus monien kokousten pidettyä, rähinän ja väittelyn kestätyä, raukkee melkeen tyhjään. Rajat tulevat tosin linjoite-
tuiksi ja pyykitetyiksi, se on ainoa hyöty, mutta vahinko on toiselta puolen se, että pyykkiä tulee tehtäväksi kymmenin kerroin enempi kuin olisi tarvinnut, jos täydellinen järjestely olisi kuntoon saatu, puhumattakaan siitä vahingosta, että kunkin talon tilukset jäivät kahteen-, kolmeen- ja neljäänkin kymmeneen eri palstaan, jonka surkuteluvan haitallisuuden jokainen järjellinen ihminen mahtanee ymmärtää. Toimitus on päättynyt ja valitusosoitus annettu. Miksi, eihän tässä toimituksessa saisi riitoja syntyä! Ja kumminkin oli muutamia paikkoja rajain linjoituksessa, jotka antoivat aihetta valituksiin, joiden ratkaisu joutuu Maanjako-oikeuden käsiteltäväksi. Mitäs siitä nyt oli hyötyä, mutisevat muutamat ukot, siinä ne olisi tulleet vaihetusriidatkin ratkaistuiksi yksinteen kun vaan ensin olisivat tulleet tehdyiksi.*

Jürgen Grönfors

jurgen.gronfors@luukku.com